

SÜT İNEKLERİNDE ÜREME VE DÖL VERİMİ

Bir süt sığırı işletmesinde her inekten yılda bir yavru almak amaçlanmalıdır. Aksi halde karlılık düşecektir.

KIZGINLIK: Kızgınlık düve ve ineklerin çiftleşme isteği göstermeleridir. Bu durumdaki hayvanlara boğasak veya örsek denir.

Sığırlarda kızgınlık 14-18 saat devam eder ve hayvan gebe kalmazsa 18-24 gün arasında değişmek üzere ortalama 21 gün sonra tekrar kızgınlık gösterir.

Nasıl anlaşılır?

- . Diğer hayvanların üzerine atlar. Başka hayvanların kendi üzerine atlamasına izin verir.
- . Ferç (üreme organının dış kısmı) şişmiş ve kızarmıştır, yumurta akına benzer bir akıntı gelir, buna çara denir.
- . Diğer hayvanların fercini koklamaz, kendisinin koklanmasına izin verir.
- . Yem yemez. Huzursuzdur.
- . Merada kuyruğunu diker, sağa-sola koşar. İştah ve sütü azalır
- . Gece diğer hayvanlar yatarken o ayakta durur. Böğürür, sık sık havayı koklar. .. Göz bebeklerinde büyüme olur.

İLK TOHURLAMA YAŞI

Ülkemizdeki kültür ırkı ve kültür ırkı melezi düvelerin ilk tohumlama yaşı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

İrk	Yaş (Ay)	Canlı Ağırlık (Kg)
Esmer (Montafon)	18-20	350-370
Esmer Melezi	20-22	325-350
Holştayn	16-18	370-390
Holştayn Melezi	18-20	350-370
Jersey	15-17	250-270
Jersey Melezi	16-18	225-250

SUNİ TOHURLAMA

Boğalardan alınan spermalar özel bir teknikle hazırlanarak veteriner hekim veya tohumlama teknisyenleri tarafından ineğe naklediliyor. İnekte gebe kalıyor buna suni tohumlama - yapay dölleme diyoruz.

- . Çok sağlıklı, kolay, garantili bir yavru alma tekniğidir.
- . Bir boğa tabii aşım ile yılda en fazla 200 ineği dölleyebilir. Aynı boğanın spermasıyla suni tohumlama yapılırsa bir yılda 20.000 baş inek döllendir. Bundan da yaklaşık 16.000 baş yavru elde edilebilir.
- .Sunî tohumlama ile hayvandan hayvana hastalık bulaşması önlenir.
- . İşletmede boğa bulundurmaya gerek yoktur.
- . Yüksek verimli boğaların sperması ile yüksek verimli yavrular elde edilir.

TOHURLAMA NE ZAMAN YAPILMALIDIR?

En iyi tohumlama zamanı, kızgınlık başladıktan 12 saat sonradır. Pratik olarak inek; sabah kızgınlık gösterdi ise öğleden sonra, akşam kızgınlık gösterdi ise ertesi sabah tohumlanmalıdır. (İnekler mutlaka çara akıntısının şeffaf olduğu zaman tohumlanmalıdır.)

İneğine suni tohumlama yaptıran kişi bu tohumlama tarihini bir yere kaydetmelidir veya tohumlama yapan teknisyenden tohumlandı Belgesi almalıdır. Gebe kalan hayvanın ne zaman doğum yapacağı da bu belgeden belli olur ve doğum öncesi hazırlıklarımızı buna göre yaparız. İnek normal doğum yaptıktan sonra en az 60 gün geçmeden yani iki kızgınlığı savmadan tohumlama yapılmamalıdır. Eğer güç doğum olmuşsa en az 90 gün bekleyip sonra tohumlama yaptırılmalıdır.

Suni tohumlama uygulanan ineklerde tohumlama sonrası kan gelmesi o hayvanın döl tutup tutmadığının bir göstergesi değildir.

Tohumlamadan 2 gün sonra kan gelmiş ise tohumlamanın zamanında yapıldığının bir göstergesi olup hayvanın döl tutma şansı çok yüksektir.

Tohumlamadan 3 gün sonra kan gelmiş ise tohumlama erken yapılmış demektir. Döl tutma şansı düşüktür.

Tohumlamadan 1 gün sonra kan gelmiş ise suni tohumlama zamanının geçtiği ve hayvanın döl tutma şansının oldukça düşük olduğunun bir göstergesidir.

İKİ DOĞUM ARASI SÜRE NE OLMALIDIR?

Doğum aralığı, ilk doğumunu yapan düvelerde 13 ay, ineklerde ise 12 ay olmalıdır. Bu aralık 13-14 aya uzadığı zaman verimde kayıplar başlamaktadır. Bir sürüde ortalama her buzağı için en fazla 2 tohumlama olmalıdır.

Döl verimi normal bir inek tohumlandıktan yaklaşık 280 gün sonra bir yavru verir.

İNEKLERİN KISIR KALMAMASI İÇİN:

- . İyi bakım ve besleme gerekir. İneğin zayıf kalması veya aşırı beslenmeden dolayı aşırı yağlanması döl verimini düşürür.
- . Kızgınlık dönemi iyi takip edilmelidir.
- . Kızgınlığın başlamasından 12 saat sonra tohumlama yapılmalıdır.
- . Buzağılamadan 2 ay sonraki kızgınlıkta tohumlama yapılmalıdır.
- . Zamanında kızgınlık göstermeyen inekler veteriner hekime gösterilmelidir.
- . Kayıt defteri tutulmalı her durum işlenmeli ve tarih atılmalıdır.

DÖL VERİMİNİ

ÇEVRE ŞARTLARI ETKİLER

. Çok sıcak ve nemli havalarda kızgınlık belirtileri kolay fark edilmez.

. Kapalı yerlerde kızgınlık zor fark edilir. Gün ışığında kızgınlık belirtileri daha kolay anlaşılır.

- . Çok genç ve çok yaşlı hayvanların döl verimi düşüktür.
- . Hayvan hastalıkları döl verimini azaltır.
- . İkiz doğumlarda buzağının birisi dişi ise, dişi buzağının döl vermeme ihtimali çok yüksektir.

İLETİŞİM

Istanbul Yolu Üzeri No:70 32200 - ISPARTA

Tel: 0 246 (228 53 80 - 81 - 82 - 84)

Fax: 0 246 228 53 88

E-posta: info@ispartatarim.gov.tr

www.ispartatarim.gov.tr

Bitk Ür. ve Bitki Sağ. Şb Md.	228 53 94
İdari ve Mali İşler Şb Md.	228 53 89
Kırsal Kalkınma ve Örg. Şb Md.	228 53 85
Gıda ve Yem Şube Md.	228 53 91
Tar. Altyapı ve Ar. Değ. Şb Md.	228 53 86
Koord. ve Tar. Veriler Şb Md.	228 53 93
Hayv. Sağ. Yet. ve Su Ür. Şb Md	228 53 95

T.C.
İSPARTA VALİLİĞİ
Gıda Tarım ve Hayvancılık
İL Müdürlüğü

Süt İneklerinde Üreme Ve Döl Verimi

2013